

## Openingsrede van de voorzitter, prof. dr. ir. G. Hellinga, gehouden op de 46ste najaarsvergadering van de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging op 8 oktober 1970 te Zwolle

Dames en heren,

Op 6 juni 1970 overleed de heer J. A. Ledeboer, donateur van onze vereniging. Hij heeft een daadwerkelijk aandeel gehad in het beheer van omvangrijke ontginningen in de Grote Peel.

Op 18 september 1970 overleed de heer S. Duintjer, eveneens donateur van onze vereniging. Hij behoorde tot de bekendste bosaanleggers in Drente en met name in Anloo, Gieten en Rolde.

Ik verzoek u de overledenen in een ogenblik van stilte te willen herdenken.

Richten wij eerst de blik op de bosbouw in Nederland, dan kan worden geconstateerd dat aan een wens van velen is voldaan, nu door de Minister van Landbouw en Visserij een regeling betreffende bijdragen voor herbeplanting en bebossing is uitgevaardigd. In de plaats van het vroegere renteloze voorschot bij bebossingen is nu gekomen een vergoeding van 80% van de normaal geachte kosten. Dit besluit kan van betekenis zijn voor het uit de landbouw vrijkomende areaal. Nieuw is ook dat bij de volgens de Boswet verplichte herinplanting een bijdrage wordt gegeven van 50% van de normaal geachte kosten. Deze besluiten zullen een gunstige invloed kunnen hebben op de kwaliteit van nieuwe bossen, zoals o.a. de structuurcommissie dit ook zag.

De laatstgenoemde regeling wordt begeleid door een soepel ontheffingsbeleid ten aanzien van de herplantplicht. In dit verband wordt met belangstelling uitgezien naar de bevindingen van de "Commissie minder goede gronden" van het Bosschap. Een vraag blijft, nu er voorzieningen zijn getroffen voor instandhouding en uitbreiding van met bos begroeide terreinen, of er voor de instandhouding van de evenzeer noodzakelijke niet met bos begroeide natuurterreinen bijdragen zullen worden gegeven. Deze regelingen en zeker die wat betreft de bebossingen, moeten ook gezien worden in het kader van de EEG-plannen van Mansholt.

De pogingen om tot schaalvergroting te komen, werpen helaas nog niet het gewenste resultaat af. Toch is deze te volgen weg noodzakelijk, gezien het succes ervan in de landbouw; daar immers kunnen wij de opkomst van loonwerkers en intensieve samenwerkingsvormen constateren. Maris (Landbouwk.

Tijdschr. 82 (8) 1970, blz. 293) zegt hieromtrent: "De betekenis hiervan is vooral bij plantaardige productie belangrijk geworden". Bedrijfsoverkoepelende vormen van arbeidsorganisatie werken kostenverlagend. Hierop duidt ook de Memorie van Toelichting bij de concept-begroting 1971 van het Ministerie van Landbouw en Visserij.

Met dank voor de mij van deskundige zijde verstrekte gegevens, kan over de houtmarkt in deze herfst onder meer het volgende gezegd worden:

- Het Roergebied verbruikt jaarlijks altijd nog meer dan 1.000.000 m<sup>3</sup> mijnhout. De Duitse vraag manifesteert zich nadrukkelijker nu de cellulose- en spaanplaatindustrieën jaarlijks meer hout verwerken. Overigens maakt mijnhout niet veel meer uit dan 10% van ons sortiment.

- De vraag naar heipalen van 6-10 m is zeer levendig. Voor uitgesproken paalhoutpartijen worden goede prijzen gemaakt.

- Er is voorts een goede vraag naar rondhout en gezaagd hout voor grond- en waterwerken.

- De afzet van het kwantitatief belangrijkste sortiment: naaldspaanplaat hout lijkt te stagneren; gezien de voortgaande expansie van de spaanplaatindustrie in Duitsland en België hopen wij dat de stagnatie van voorbijgaande aard zal blijken te zijn.

- De productie van inlands grenen slijphout voor de papierfabricage is goed op gang gekomen; voor de houtproducenten, de handel en de industrie lijken de belangen bij voortzetting van de begonnen relatie elkaar aan te vullen.

- De eerste leveringen van populierehout bestemd voor het houtstofproject van de Verenigde Papierfabrieken te Eerbeek hebben plaatsgevonden.

- Van de totale oogst in 1970 van naar schatting 900.000 m<sup>3</sup> naald- en loofhout wordt ca. 400.000 m<sup>3</sup> afgezet naar de spaanplaat-, de papier- en de vezelplaatindustrie. Het aandeel van het brijzelhout zal verder toenemen, hetgeen het belang van goede betrekkingen tussen industrie, handel en producent nogmaals onderstreept.

De evaluatie van de welzijnswerkingen van het bos en andere natuurterreinen heeft veel aandacht, maar het blijft een moeilijk probleem er een verantwoord aangrijpingspunt voor te vinden. Nu het kwantificeren van de milieuverslechtering tevens aan de orde is, zal

dit misschien een bijdrage kunnen leveren.

In een vorige openingsrede duidde ik reeds op discussies over de plaats en taak van het Staatsbosbeheer. Deze discussie heeft zich sedertdien voortgezet. Gezien het feit dat in de Memores van Toelichting bij de concept-begrotingen van de Ministeries van Landbouw en Visserij en van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk dit jaar met geen woord wordt gerept over deze kwestie en gezien de briefwisseling van onze vereniging met de Minister van Landbouw en Visserij, menen wij dat het Staatsbosbeheer in staat gesteld zal blijven zijn taak voor ons welzijn en ons milieu tot aller tevredenheid te kunnen blijven uitvoeren.

Het Boschap heeft een College van Advies ingesteld waarin à titre personnel zijn benoemd de heren J. Hubregtse, T. Jurriaanse, H. A. van der Meiden, J. F. A. Molenaars, D. Sikkel, J. Sipkens en C. Staf. Het voorzitterschap wordt bekleed door jhr. J. A. W. van Tets van Goudriaan. De ook door onze vereniging nagestreefde samenwerking binnen de bosbouw zal hopelijk ook in dit College tot uitdrukking komen.

Een zeer laat voorjaar werd gevolgd door een droogteperiode van vele weken op een verkeerd moment. Een van de gevolgen was de grootste bosbrand uit de recente tijd. Bij 't Harde verbrandde op 18 juni circa 345 ha; er werd een directe schade aangericht van twee miljoen gulden aan het bos en een half tot een miljoen gulden aan gebouwen. Het Rhizina probleem en de plantsoenvoorziening stellen de herbebossingsactiviteiten voor een moeilijke opgave. Een ander gevolg van de geringe neerslag is dat vele voorjaarsbeplantingen sterk van de droogte hebben geleden. De Brunchorstia ziekte was ernstig vooral in de provincies Overijssel en Gelderland. Uit Drente en Brabant komen alarmerende berichten over het afsterven van bomen in oudere fijnsparren- en Corsicaanse dennenopstanden. Een aanwijsbare oorzaak is nog niet gevonden.

Helaas viel de verwachte goede zaadoogst van douglas zeer tegen.

Per 1 augustus 1970 is ons ere-lid, ir. F. W. Burger, afgetreden als secretaris van de Vereniging van Boomzaadhandelaren, -eesters en bosplantsoenkwekers. Het zou interessant zijn te weten hoeveel plantsoen en zaad in figuurlijke zin door zijn handen is gegaan gedurende de lange reeks van jaren, zowel bij het Staatsbosbeheer als bij bovengenoemde vereniging.

Op 17 september jl. werd door ZKH Prins Claus der Nederlanden het nieuwe gebouw van de Bosbouwpraktijkschool geopend. Ook onze vereniging was hierbij uitgenodigd en aanwezig. Men was onder de indruk van de mooie opzet van het gebouw.

Op 10 december 1970 zal de officiële opening van het nieuwe gebouw van de Stichting Bosbouwproefstation "De Dorschkamp" plaatsvinden. Deze zal door de Minister van Landbouw en Visserij worden verricht.

Met ingang van 1971 zal de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij een andere structuur krijgen, aldus op de jaarvergadering de onlangs benoemde president-directeur, dr. ir. F. Sonneveld. De sector Bosbouw en Beheer gaat een zelfstandige eenheid binnen de "Heidemij Nederland" vormen. Deze "Heidemij Nederland" is één van de werkmatschappijen van het concern van de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij.

De Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten in Nederland schreef een dezer dagen het 100.000ste lid in. In 1965 waren er rond 50.000 leden.

Een bijzonder fraai jaarverslag over 1969 publiceerde de Werkgroep Bos in Stedelijke Gebieden. Deze werkgroep met een viertal subgroepen heeft reeds een zeventiental proefvelden op zeer uiteenlopende terreinen onder haar hoede. In dit jaarverslag zijn gegevens hieromtrent opgenomen; daardoor kunnen belangstellenden zich gemakkelijk ter plaatse oriënteren over de omstandigheden waaronder en de wijze waarop voornamelijk een aantal loofhoutsoorten en een enkele naaldhoutsoort groeit. Met belangstelling zien wij de verdere resultaten van deze werkgroep tegemoet, omdat zij behalve voor de zgn. elementen van formaat verspreid over Nederland, ook van betekenis kunnen zijn voor de bebossing van landbouwgronden waarvan er naar een onlangs gepubliceerd cijfer een 14.000 ha beschikbaar zullen komen. In dit verband vermeldt de Memorie van Toelichting bij de concept-begroting 1971 van het Ministerie van Landbouw en Visserij, dat een groot project van landschappelijke verbetering wordt voorbereid in Oost-Groningen; het gaat hierbij om een oppervlakte van circa 900 ha bos en groengordels in een streek vrijwel zonder bos en bomen.

Richten wij vervolgens onze blik op internationale aspecten van de bosbouw. Door de Europese Commissie zijn voorstellen gericht aan de Raad van Ministers van de EEG met betrekking tot een inmiddels nieuwe versie van het Plan Mansholt. Dat er een nieuwe versie is gekomen, duidt ook wel op de enorme moeilijkheden verbonden aan deze structuurveranderingen in de landbouw. Hoe dit ook zij, de lidstaten van de EEG moeten de regionale programma's met betrekking tot de bestemming van landbouwgronden voor bebossing, recreatie en algemeen welzijn vóór 1 juli 1972 bij de EEG indienen. Dit is kort dag en waarschijnlijk kan de bijeenkomst van de Studiekring in november aanstaande een belangrijke bijdrage leveren.

Gezegend wij nu enige punten de vereniging betreffende aan de orde komen, allereerst onze nieuwe leden en donateurs van harte welkom heten.

Dr. ir. W. H. Diemont wil ik ook nog vanaf deze plaats onze hartelijke gelukwensen aanbieden met de hem verleende Koninklijke onderscheiding: Officier in de orde van Oranje Nassau.

In dit najaar kwam een speciale uitgave van ons

tijdschrift uit, getiteld: "Inlands hout". Het is een gezamenlijke uitgave van het Bureau Inlands Hout en het Nederlands Bosbouw Tijdschrift. In fraaie vorm zijn hierin de verschillende brochures van genoemd bureau bijeengebracht.

Ook is inmiddels de Engelse tekst van het boekje "Bosbouw in Nederland" verschenen.

Ik wil niet eindigen voordat ik uw aandacht erop heb gevestigd dat op 1 oktober jl. onze vereniging 60 jaar bestond. Naar aanleiding van dit feit zou ik gaarne de eerste alinea van het eerste jaarverslag willen citeren: "Den 1sten October 1910 werd op eene te Utrecht gehouden vergadering de Nederlandsche Boschbouw-vereening opgericht. Van bijna alle personen die tot het bijwonen dezer samenkomst waren uitgenodigd, waren bewijzen van instemming met de oprichting ingekomen".

Men werkte tot 1 februari 1928, toen het tijdschrift werd opgericht, met jaarverslagen. Voorts citeer ik de volgende zinsnede:

"De vereening zal ongetwijfeld een goede toekomst tegemoet gaan". Naderhand vond ik deze zinsnede ook als motto bij het zo waardevolle artikel: 50 jaren "Nederlandse Bosbouw Vereniging" in het Nederlands Bosbouw Tijdschrift, 1960, nr. 10.

Terugblikkende ook over de laatste tien jaar kan worden geconstateerd dat dit inderdaad het geval is geweest. Voorts heb ik het volle vertrouwen dat dit

in de toekomst ook het geval zal zijn en dat de taak die de vereniging zich als doel heeft gesteld, en die in artikel 2, lid 1 van de statuten is neergelegd, met enthousiasme wordt volbracht.

Ter gelegenheid van dit verder ongemerkt voorbijgegangene jubileum zal de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging een exemplaar van het boekwerkje "Bosbouw in Nederland" aanbieden aan de Leden van de Regering, de Leden van de Eerste en Tweede Kamer van de Staten-Generaal en aan de Leden van de Colleges van Gedeputeerde Staten in de onderscheidene provincies.

Dat wij thans hier in Zwolle bijeen zijn, vindt enerzijds zijn oorzaak in het gemakkelijk bereikbaar zijn van een bijeenkomst, anderzijds in de niet te veraf gelegen excursieobjecten. Het thema: de exploitatie is intensief voorbereid door de heren Bol en Sipkens. Het arbeidersprobleem in de bosbouw en de gewijzigde afzetmogelijkheden hebben tot aanpassingen van de houtoogst geleid. Vol-mechanische langhoutverwerking en gespecialiseerde oogstmachines hebben hun intrede gedaan; tijdens de excursies morgen krijgt u de gelegenheid met methodieken en machines meer vertrouwd te geraken.

Dames en heren, in het bijzonder ook onze introducees, hartelijk welkom op deze 46ste najaarsbijeenkomst, die ik hierbij voor geopend verklaar.